

Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

Synnerligen grova narkotikabrott (SOU 2014:43)

Tullverket är i allt väsentligt positivt till utredningens bedömning och förslag. Sammantaget framstår betänkandet som välbalanserat utifrån utredningens uppdrag, samtidigt som Tullverket hade önskat mer ledning från utredningen i vissa frågor.

I de fall Tullverket finner anledning att särskilt kommentera utredningens förslag framgår det nedan.

8.2 Behov av ändrade straffskalor

Straffnivåerna

Tullverket delar utredningens bedömning att enskilda försvårande och förmildrande omständigheter bör tillmätas större vikt vid domstolarnas avgöranden samt att olika omständigheter bör tillmätas olika vikt vid straffmätningen. Enligt utredningen framgår det sällan av domskälen hur domstolen har viktat de olika omständigheterna samt att dessa tenderar att ta ut varandra. Det är givet att den huvudsakliga bedömningen av vilken tyngd olika omständigheter bör få i det enskilda fallet bör utformas i rättspraxis. Tullverket anser dock att utredningen borde ha lämnat någon ledning om hur olika omständigheter kan viktas för att skapa bättre förutsättningar för en enhetlig rättstillämpning. Frågan bör även vara av sådan karaktär att lagstiftaren borde lämna viss ledning, särskilt med tanke på att kvalifikationsgrunderna i lagtexten är så vida. Utredningen skulle t.ex. ha kunnat ta utgångspunkt i någon eller några av HD:s senare domar som redogörs för i bakgrundsmaterialet.

8.4 Straffskalorna för grovt narkotikabrott och grov narkotikasmuggling delas upp

Tullverket är positivt till utredningens förslag att straffskalan för de grova brotten delas upp i syfte att få bort de straffvärdemässiga taken som har införts i underrättspraxis sedan HD:s domar från år 2011 och framåt.

Tullverket delar utredningens bedömning att sort och mängd narkotika bör kunna påverka straffvärdet längs hela straffskalan. En mycket stor mängd narkotika innebär sannolikt ofta även att det finns ytterligare försvårande omständigheter, såväl en väl organiserad och yrkesmässig verksamhet, som en ökad risk för skada och spridning av gärningens effekter om den hade fått

fullföljas. Ju större mängd och farligare narkotika, desto mer klandervärd bör den brottsliga handlingen anses vara. Tullverket välkomnar därför utredningens tydliga uttalanden om att den underrättspraxis som har skapats i form av straffvärdemässiga tak för mängdrekvisitet bör ändras i detta avseende.

Uppdelningen av straffskalan på det sätt som utredningen föreslår och införandet av ett synnerligen grovt brott, samtidigt som samma kvalifikationsgrunder är tillämpliga, bör kunna få en sådan effekt att sort och mängd i sig kan påverka straffmätningen även på den övre delen av den nuvarande straffskalan för grovt brott. Motsvarande uppdelning av straffskalan för grova brott har gjorts för andra brottskategorier, såsom misshandelsbrotten. Det framgår tyvärr inte av utredningen om denna lagkonstruktion har fått önskvärd effekt på straffmätningen hos domstolarna eller om domstolar istället blivit mer restriktiva i sin tillämpning av den övre delen av straffskalan. Om den senare trenden finns skulle förslaget riskera att få motsatt effekt och straffvärdena på de grövre brotten bli betydligt lägre än i andra länder.

Konsekvenser för annat än straffmätningen

En konsekvens av utredningens förslag om straffskalans utformning för den synnerligen grova narkotikabrottsligheten är att bl.a. Tullverket får utökade befogenheter att använda hemliga tvångsmedel, t.ex. hemlig rumsavlyssning, i dessa fall. Hemliga tvångsmedel används i ett relativt tidigt utredningsskede och det kan då vara svårt att bedöma om kvalifikationsgrunderna är grova eller synnerligen grova. Normalt bör kända kvalifikationsgrunderna på det utredningsstadiet endast utgöras av sort och mängd. Tullverket anser att utredningen borde ha lämnat någon ledning, t.ex. i form av ett större angivet mängdspann, för hur gränsdragningen mellan de grova och synnerligen grova brotten kan ske. Tullverket bedömer att förslaget i praktiken därför inte kommer att innebära någon mer omfattande användning av denna typ av tvångsmedel.

Ärendets beredning

I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit generaltulldirektören Therese Mattsson (beslutande), överdirektören Per Nilsson, chefsjuristen Charlotte Zackari, processchefen Tomas Blixt och verksjuristen Malin Lundberg (föredragande).

TULLVERKET

Therese Mattsson

Malin Lundberg

Kopia:
Finansdepartementet
VLS
KOM
BB